

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-508-5-43>

Москвітін Роман, аспірант кафедри ТІМ НАОМА, Київ, Україна
(науковий керівник: доктор мистецтвознавства, професор кафедри ТІМ
НАОМА М. Селівачов)

МОТИВИ ПТАХІВ В ПЕЙЗАЖАХ ТЕТЯНИ ЯБЛОНСЬКОЇ 2000–2005 РОКІВ: ХУДОЖНІ ОСОБЛИВОСТІ

Ключові слова: творчість Тетяни Яблонської, мотиви птахів, пейзаж, настель, образно-пластична мова, стилістика.

Roman Moskvitin, PhD Student, Art Theory and History Department, NAFAA
(research advisor: Mykhailo Selivatchov, Doctor of Art Studies, professor at
the Art Theory and History Department, NAFAA)

BIRDS MOTIFS IN TETYANA YABLONSKA'S LANDSCAPES OF THE 2000–2005s: DISTINGUISHING FEATURES

Abstract. The conference abstracts highlights the results of the research of Birds Motifs in Tetyana Yablonska's landscapes of the 2000–2005s. Figurative-plastic language, the visual elements and methods of composition have been analyzed.

Key words: Tetyana Yablonska's works, Birds Motifs, landscape, pastel, figurative-plastic language, stylistics

Вбагатогранній мистецькій спадщині видатної української художниці Тетяни Яблонської (1917–2005) особливе місце посідають її твори початку ХХІ ст., які стали унікальним художнім явищем та яскравим завершенням довгого творчого шляху мисткині. Для Т. Яблонської злам століть був позначений кардинальними змінами в житті: наслідки хвороби позбавили її можливості творити правою рукою, істотно звузилося коло мотивів для роботи з натури. Не скоряючись обставинам, художниця знайшла можливість для продовження творчого процесу. Використовуючи художньо-виражальні можливості техніки пастелі, мисткиня в умовах обмеженого простору створила неповторний світ виразних образів.

Для творчості Т. Яблонської 2000–2005 років характерне збереження значної уваги до пейзажного жанру та художнє багатство його інтерпретацій, одним з проявів яких є серія пастелей із зображенням мотиву птахів у небі. В трактуванні мисткині введення до композиційної структури ро-

біт зображення птахів набуло виразний художньо-образний зміст. Так, в пастелях «На початку зими» (2001) та «Передчуття весни» (2002) птахи на небі є не лише частиною пейзажу, а перетворюються на елемент, що забарвлює твори виразною настроєвістю. Акцентуємо характер пластичного трактування птахів: художниця не деталізує форму, а здебільшого зображує птахів у вигляді символу-знаку, наприклад – в роботі «Птахи над містом» (2001). В центрі творчої уваги мисткині – наповнення творів настроєвістю, створення виразного художнього образу: ліричного – як у роботі «Птахи поруч з нами» (2003), таємничо-драматичного звучання – в пастелі «Вечір, граки» (2005). У творі «Птахи й небо» (2003) Т. Яблонська створила образ частини всесвіту, всі елементи якого – зграї птахів, хмари, гілля дерев – підвладні єдиному динамічному руху. Відчуття тривожності досягається характером ламких ліній та штрихів. Подібна художня гострота сприйняття об'єкта зображення та підсилена експресивність його живописного втілення у творі суголосні інтонаціям образно-пластичної мови низки пейзажів голландського художника Вінсента Ван Гога.

Серед розмаїття інтерпретацій пейзажних мотивів в пастелях Т. Яблонської 2000–2005 років особливе місце посідає твір «Зимове небо» (2003). Невимушена природність мотиву гармонічно підкреслені простотою композиційної побудови та стриманістю колористичного вирішення. Поряд з граничним лаконізмом образно-пластичної мови та мінімалізмом художніх засобів мисткиня досягла у творі досконалої завершеності втілення творчого задуму.

В пейзажних роботах 2000–2005 років Т. Яблонська інтерпретувала зображення мотиву птахів як активний елемент у створенні художньо-образного наративу творів. Лірична споглядальність в сприйнятті природи, вміння художниці побачити велику красу у малих проявах у поєднанні з лаконізмом образно-пластичної мови обумовили унікальну виразність її творчості «пастельного періоду».